

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3394/2020
20.01.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дарко Петричевић адвокат из ..., против тужене Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, поништаја анекса уговора о раду и утврђења ништавости анекса уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4289/18 од 01.07.2020. године, у седници већа одржаној 20.01.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4289/18 од 01.07.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1284/18 од 10.10.2018. године у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1284/18 од 10.10.2018. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе извршено дана 11.07.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење тужене бр. ... од ...2013. године у делу о отказивању уговора о раду бр. ... од ...2006. године са пратећим анексима и да се обавезе тужена да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, одбачена је као неблагоприятна тужба тужиоца у делу основног тужбеног захтева којим је тражено да се утврди ништавост Анекса број ... од ...2012. године и Анекса број ... од ...2013. године, закључених између парничних странака. Ставом четвртим изреке, одбачена је као неблагоприятна тужба у делу евентуалног тужбеног захтева којим је тражено да се пониште Анекс број ... од ...2012. године и Анекс број ... од ...2013. године, закључени између парничних странака. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4289/18 од 01.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1284/18 од 10.10.2018. године у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 441. и 404 ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 49/2013 – УС, 74/2013 – УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем тужене број ... од ...2013. године отказан уговор о раду број ... од ...2006. године са пратећим анексима, због престанка потребе за његовим радом закључно са ...2013. године. Према образложењу наведеног решења, Одлуком тужене број ... од ...2013. године покренут је поступак утврђења вишка запослених услед организационих промена, утврђен је предлог Програма решавања вишка запослених који је, након пријема мишљења и предлога мера НЗС и мишљења репрезентативних синдиката, усвојен (донет 24.04.2013. године). Овим програмом утврђено је да у циљу смањења укупних трошкова пословања, рационализације и оптимизације коришћења људских ресурса и прилагођавања послова потребама процеса и организације рада постоји потреба да се изврши реорганизација појединих сектора, служби и одељења, што за последицу има укидање одређених систематизованих послова. Дана 14.05.2013. године измењен је Правилник о организацији и систематизацији послова и укинута Служба за административно-техничка питања и односе са запосленима, Сектор за односе са запосленима, Дирекција за ..., Функција за ... у којој је између осталог укинута и радно место ..., односно укинута су послови које је тужилац обављао и престала је потреба за његовим радом код тужене. На тужиоца није могла бити примењена нека од мера за запошљавање предвиђена Законом о раду. Пријем наведеног решења тужилац је потписао ...2013. године. Из 192. Измене и допуне Правилника о организацији и систематизацији послова тужене од 14.05.2013. године, објављене истог дана, утврђено је да су укинуте организационе јединице и радна места у „НМ 061000 Функцији за ...“ укључујући и тужиочево радно место, која измена је ступила на снагу осмог дана од објављивања на огласној табли. Уговором о раду ... од ...2006. године било је одређено да ће тужилац обављати послове ... Анексом број ... од ...2012. године измењен је наведени уговор о раду тако што је одређено да ће тужилац обављати послове радног места ... Служба за подршку пословним процесима, Дирекција пословни центар, Функција за ... НИС ..., док је Анексом број ... од ...2013. године измењен наведени уговор о раду, тако што је одређено да ће тужилац обављати послове радног места ... у Одељењу за административно-техничка питања, Служба за административно-техничка питања и односе са запосленима, Дирекција за ..., Функција за ...

При овако утврђеном чињеничном стању нижестепени судови су, полазећи од одредби члана 153-160. и 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005...32/2013) одбили тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду са пратећим анексима и за враћање тужиоца на рад, налазећи да је тужена спровела поступак отказивања уговора о раду тужиоца на законом прописан начин. Истовремено тужба у делу захтева за утврђење ништавости и за поништај Анекса број ... од ...2012. године и Анекса број ... од ...2013. године одбачена је као неблагоприятна, јер је иста поднета 19.07.2013. године, односно по истеку рока од 90 дана прописаног чланом 195. Закона о раду, важећег у моменту подношења тужбе и доношења оспорених анекса. Према становишту нижестепених судова протеком наведеног рока

од 90 дана, рачунајући од закључења сваког од анекса, тужилац је изгубио право на судску заштиту.

Основан је ревизијски навод да је побијана пресуда донета уз погрешну примену материјалног права. Имајући у виду све околности случаја, Врховни касациони суд налази да је због погрешног правног схватања нижестепених судова у погледу благовремености тужбе у означеном делу изостало утврђење релевантних чињеница на околност законитости Анекса број ... од ...2012. године и Анекса број ... од ...2013. године, а од чега зависи и одлука о законитости решења о отказу уговора о раду и враћању тужиоца на рад и правилна примена материјалног права о тужбеним захтевима.

У конкретном случају, тужилац је кумулативно поставио тужбене захтеве за поништај решења о отказу уговора о раду са пратећим анексима и враћање на рад и за утврђивање ништавости, евентуално поништај анекса уговора о раду. Одлука о законитости анекса уговора о раду је претходно питање за одлуку о захтеву тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање тужиоца на рад, а благовременост овако постављеног тужбеног захтева је услов да суд приступи утврђивању осталих релевантних чињеница.

У погледу оцене благовремености тужбе за утврђивање ништавости анекса уговора о раду, по оцени Врховног касационог суда, не примењује се рок од 90 дана прописан чланом 195. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05), већ одредба члана 11. Закона о раду којом је изричито и императивно прописано да право да се захтева утврђење ништавости одредби уговора о раду, па и анекса уговора о раду, не застарева. Становиште да право на истицање ништавости анекса уговора није ограничено роком из члана 195. став 2. Закона о раду, заснива се и на одредбама чланова 103. до 110. ЗОО. Стога, сагласно ревизијским наводима, нема преклузије за подношење тужбе са таквим тужбеним захтевом, односно странка може увек тражити заштиту свог права пред судом, будући да право на утврђивање ништавости не застарева.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је укинуо нижестепену пресуду уз враћање предмета првостепеном суду на поновно суђење, применом члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку првостепени суд ће, имајући у виду наведено, мериторно одлучити о захтеву тужиоца за утврђивање ништавости Анекса број ... од ...2012. године и Анекса број ... од ...2013. године којима је извршено распоређивање тужиоца, од које одлуке ће зависити и одлука о евентуалном захтеву за поништај наведених анекса. Након што одлучи о законитости анекса уговора о раду, првостепени суд ће одлучити и о захтеву за поништај решења о отказу уговора о раду са пратећим анексима и враћању тужиоца на рад.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић